Module Het wat en waarom van bloemwerk

De CO_2-voetafdruk van dit drukwerk is berekend met ClimateCalc en gecompenseerd bij: treesforall.nl

www.climatecalc.eu
Cert. no. CC-000057/NL

Colofon

Auteur
Geert van der Heijden
Helene Verhoeff
Simonne Oxener

Redactie
Clazien Rodenburg, Tekstbureau RoMein

Beeldverwerking
ARKA Media BV

Het Ontwikkelcentrum heeft ernaar gestreefd de auteursrechten te regelen volgens de wettelijke bepalingen. Bent u desondanks van mening dat we u hebben benadeeld, dan kunt u contact met ons opnemen.

Eerste druk, 2019

© 2019 Ontwikkelcentrum, Nederland

Email: info@ontwikkelcentrum.nl
Internet: www.ontwikkelcentrum.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opname of op enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van het Ontwikkelcentrum.

Inhoudsopgave

Inleiding 5

Hoofdstuk 1 De bloemist, groenstylist als vakexpert 9
1.1 Oriëntatie 9
1.2 Het bedrijf 10
1.3 Materialen 11
1.4 Verkoop 15
1.5 Duurzaam ondernemen 17
1.6 Arbeidsomstandigheden 19
1.7 Planningen 21
1.8 Samenvatting 23
1.9 Opdrachten 25
Begrippenlijst 27

Hoofdstuk 2 Handgebonden bloemwerk 29
2.1 Oriëntatie 29
2.2 Geschiedenis 30
2.3 Technieken 33
2.4 Klassieke handgebonden boeketten 37
2.5 Moderne handgebonden boeketten 44
2.6 Samenvatting 52
2.7 Opdrachten 53
Begrippenlijst 54

Hoofdstuk 3 Gestoken bloemwerk 57
3.1 Oriëntatie 57
3.2 Geschiedenis 58
3.3 Technieken 62
3.4 Klassiek gestoken bloemwerk 68
3.5 Modern gestoken bloemwerk 72
3.6 Samenvatting 77
3.7 Opdracht 78
Begrippenlijst 79

Hoofdstuk 4 Bruidsbloemwerk **81**
4.1 Oriëntatie 81
4.2 Geschiedenis 82
4.3 Technieken 91
4.4 Bruidsaccessoires 97
4.5 Bruidsboeketten 103
4.6 Combinatie jurk en boeket 108
4.7 Bijverkoop 115
4.8 Samenvatting 118
4.9 Opdrachten 121
Begrippenlijst 123

Hoofdstuk 5 Afscheidsbloemwerk **125**
5.1 Oriëntatie 125
5.2 Geschiedenis 126
5.3 Herdenkingsbloemwerk 130
5.4 Technieken 132
5.5 Klassiek afscheids- en herdenkingsbloemwerk 135
5.6 Modern afscheids- en herdenkingsbloemwerk 143
5.7 Samenvatting 147
5.8 Opdrachten 148
Begrippenlijst 149

Hoofdstuk 6 Evenementenbloemwerk **151**
6.1 Oriëntatie 151
6.2 Geschiedenis 152
6.3 Planmatig werken 155
6.4 Ontwerpen analyseren van de ruimte 158
6.5 Ontwerpen 163
6.6 Ontwerpen visualiseren 168
6.7 Aandachtspunten 171
6.8 Samenvatting 176
6.9 Opdrachten 178
Begrippenlijst 179

Hoofdstuk 7 Kleur en trends **181**
7.1 Oriëntatie 181
7.2 Johannes Itten kleurencirkel 182
7.3 Kleurcontrasten 185
7.4 Kleurverloop 190
7.5 Kleurbeleving 192
7.6 Kleur en trends 195
7.7 Samenvatting 196
7.8 Opdracht 197
Begrippenlijst 198

Inleiding

KWALIFICATIEDOSSIER BLOEM, GROEN & STYLING

De module 'Het wat en waarom van bloemwerk' is onderdeel van een serie modulen van het Ontwikkelcentrum voor het kwalificatiedossier Bloem, groen & styling. De inhoud van deze module sluit aan bij het Basisdeel van dit kwalificatiedossier, in het bijzonder bij Kerntaak 1 Werkproces 1 'Maakt bloemwerk, groene decoraties en/of presentaties' (B1-K1-W1).

HET WAT EN WAAROM VAN BLOEMWERK

Bloemwerk maken is je lust en je leven. Iedere keer weer iets anders maken, werken met de mooiste bloemen en bijmaterialen, dat is wat jij het liefste doet als bloemist of groenstylist. Maar hoe kies je materialen? Hoe zorg je dat je bloemwerk past bij het interieur en/of de ontvanger? Welke materialen zijn geschikt voor een tafeldecoratie? Hoe kun je kleur toepassen in je bloemwerk?

NASLAGWERK

Deze module gaat over de achtergrond van het maken van bloemwerk. Door je daarin te verdiepen, kun je je verder ontwikkelen in je vak. Er komen wellicht technieken en achtergronden aan de orde die je niet in de praktijk gebruikt. Die kun je dan gebruiken als inspiratie. Of misschien kun je bepaalde onderdelen wel gebruiken. De module is bedoeld als naslagwerk bij de praktijklessen.

INHOUD

De module bestaat uit zeven hoofdstukken. Wat je werkzaamheden zijn in een bloemenwinkel is afhankelijk van het soort bedrijf. Schoonmaken en snijmaterialen verzorgen doe je in elk soort bedrijf. Hoe je dat doet, waarmee je dat doet en welke werkzaamheden er nog meer zijn, staat in hoofdstuk 1. Daarin staat ook wat de basishouding van een vakexpert moet zijn en wat de voorwaarden zijn om als vakexpert te kunnen functioneren. Het meest gemaakte bloemwerk van een bloemist of groenstylist is het handgebonden boeket. Hoofdstuk 2 gaat over de verschillende typen handgebonden boeketten, hoe ze zijn ontstaan en welke technieken en materialen je kunt gebruiken. In de meeste winkels wordt meer handgebonden bloemwerk gemaakt dan gestoken bloemwerk.
In hoofdstuk 3 wordt het ontstaan van gestoken bloemwerk beschreven. Er staat ook in welke typen gestoken bloemwerk er zijn en met welke technieken en materialen je die maakt. Bloemen werden al gebruikt tijdens huwelijksplechtigheden voordat die plechtigheden in beeld of schrift werden vastgelegd. Hoofdstuk 4 gaat over bruidsbloemwerk, het ontstaan ervan, de verschillende typen en de gebruikte technieken. Ook wordt aandacht besteed aan de jurk en hoe het bloemwerk past bij de jurk. Behalve voor leuke gebeurtenissen, zoals trouwen, maak je ook bloemwerk voor minder leuke gebeurtenissen.
Hoofdstuk 5 gaat over afscheids- en herdenkingsbloemwerk: over het ontstaan, de verschillende typen en over gebruikte materialen en technieken. Iedere bloemist of groenstylist heeft daar wel mee te maken. Niet iedere bloemist of groenstylist heeft te maken met evenemen-

tenbloemwerk. Dat is echt iets anders dan het ‘dagelijkse’ bloemwerk in een bloemenwinkel. In hoofdstuk 6 komt het maken van evenementenbloemwerk aan de orde en ook de organisatie daaromheen. Kleur is een belangrijk onderdeel van bloemwerk. Hoofdstuk 7 gaat over de kleurenleer van Itten en hoe je die theorie kunt gebruiken bij het maken van bloemwerk.

GESCHIKTE MATERIALEN

Materialen die je kunt gebruiken voor een bepaald type bloemwerk worden globaal omschreven. Het gaat bijvoorbeeld over ronde, gevulde vormen of solitaire bloemvormen. Zo heb je een handvat voor de materiaalkeuze en kies je zelf wat je mooi vindt.

VOORBEELDEN

Van bijna ieder type bloemwerk is een beeld toegevoegd. Dat beeld is maar één voorbeeld. Ga vooral (ook online) op zoek naar meer voorbeelden ter inspiratie.

Veel lees- en leerplezier!
De auteurs

Leerdoelen

Aan het eind van dit hoofdstuk heb je de volgende leerdoelen behaald.

- Je kunt uitleggen hoe je levend materiaal verzorgt en hoe en waarom je zorgt voor een schone werkplek.
- Je kunt vertellen wat FIFO inhoudt.
- Je kunt de arboregels in een bloemenbedrijf noemen.
- Je kunt vertellen hoe je klanten vriendelijk benadert en hoe je ze extra informatie geeft.
- Je kunt vertellen hoe je informatie verzamelt over nieuwe producten.
- Je kunt uitleggen wat duurzaam ondernemen is.
- Je kunt uitleggen hoe je een dagplanning maakt en hoe je stress voorkomt op piektijden.
- Je kunt uitleggen wat het nut van een jaarplanning is.

HOOFDSTUK 1

De bloemist, groenstylist als vakexpert

1.1 ORIËNTATIE

Als je voor het eerst in een bloemenwinkel komt om er te werken, word je waarschijnlijk overvallen door de hoeveelheid informatie over hoe er gewerkt wordt. Er zijn zo veel verschillende werkzaamheden! De werkruimte ligt vol met materiaal en er staan boeketten en producten in de winkel. De telefoon gaat en er staan klanten in de winkel. Alles komt tegelijk lijkt het wel. Je vraagt je af hoe je dat allemaal moet kunnen en dan ook nog tegelijkertijd.

1.2 HET BEDRIJF

SOORT BLOEMENWINKEL

Iedere bloemenwinkel is anders. Er zijn bloemenwinkels die gespecialiseerd zijn in gelegenheidsbloemwerk. Andere bedrijven verkopen alleen bloemen en boeketten. In weer andere bedrijven maakt alleen de eigenaar gelegenheidsbloemwerken. Wat jouw taak is in een bloemenwinkel is afhankelijk van het soort bedrijf. Help je klanten? Ruim je alleen op? Maak je proefboeketten? Of maak je ook afscheids- en bruidsbloemwerk?

WIST JE DAT?

In Nederland zijn er verspreid door het land AOC's die vakopleidingen bloem aanbieden. Daar kun je het vak leren in samenwerking met bedrijven waar je stage kunt lopen. Onder begeleiding leer je de achtergrond van het vak en diverse technieken die je in de praktijk kunt inzetten. In het buitenland, met uitzondering van België en Duitsland waar slechts enkele vakopleidingen bloem zijn, kun je het vak alleen in de praktijk leren. Of je kunt een privé-opleiding volgen. Privé-opleidingen zijn vaak kostbaar.

WERKOMGEVING

Elke bloemenwinkel wil zo veel mogelijk producten verkopen. Die producten moeten aan bepaalde eisen voldoen. Dat kan alleen als je zorgvuldig omgaat met de materialen die je gebruikt. Het lijkt misschien vanzelfsprekend, maar je werkplek moet bijvoorbeeld altijd netjes, opgeruimd en schoon zijn. Ruim je werkplek in de binderij op en maak zo nodig schoon. Doe dit iedere keer voordat je aan een nieuwe opdracht begint. Daarnaast maak je regelmatig de vloer van de winkel, de binderij en de koelcel schoon en droog. Dat doe je om struikelen en uitglijden te voorkomen. Dit doe je voor jezelf, maar ook voor collega's en klanten die op die plek komen.

Afb. 1.3 Maak je werkomgeving regelmatig schoon.

SCHOONMAKEN

Eén van de taken in een bloemenwinkel is schoonmaken. Veel materialen worden bewaard in de koelcel. Het is belangrijk dat de koelcel schoon is. Daarmee ga je besmetting van bacteriën tegen, niet alleen voor het levende materiaal, maar ook voor jezelf. Maak regelmatig de voorraadschappen schoon. Dat zorgt ook voor overzicht van je producten. Voordat je een presentatie gaat inrichten maak je eerst de omgeving schoon, bijvoorbeeld de achterwand, de vloer en de presentatiedisplays. Gebruik schoonmaakmiddelen die bestemd zijn voor wat je wilt schoonmaken. Lees vooraf hoe je ze moet gebruiken. Gebruik nooit meer dan de hoeveelheid die aangegeven staat. Meng geen schoonmaakmiddelen met elkaar. Dat is gevaarlijk, omdat er dan giftige gassen kunnen ontstaan of omdat er een stof ontstaat die agressief is voor de huid. Stoffen die schadelijk zijn voor het milieu, zoals chloor, probeer je zo min mogelijk te gebruiken.

VRAGEN

1. **Waarom maak je de vloer van je werkomgeving, de winkel en de koelcel regelmatig schoon en droog?**
2. **Waarom moet de koelcel schoon zijn?**
3. **Waarom gebruik je chloor niet of zo min mogelijk?**
4. **Wat kan er gebeuren als je diverse schoonmaakmiddelen mengt?**

1.3 MATERIALEN

SNIJMATERIALEN

Snijmaterialen

De basis van een bloemenwinkel bestaat uit de **snijmaterialen**. Dat zijn snijbloemen en bladmaterialen. Als de snijmaterialen binnenkomen in de bloemenwinkel, verzorg je ze. Daarna zet je ze in de bloemenpresentatie (verkoop) of in de koeling (voorraad). Maar hoe verzorg je dit levende materiaal? Dat doe je door de 6 S'en te hanteren.

- Schone vazen of emmers. Snijmaterialen kunnen geïnfecteerd worden met bacteriën die in vazen of emmers blijven plakken. In plastic, aardewerken en metalen vazen komt dat het meeste voor. Maak vazen of emmers daarom schoon met een heel klein beetje **chloor** of met een goed afwasmiddel. Je kunt ze ook in de vaatwasser zetten.

Chloor

- Schoon kraanwater. In water waarin al levend materiaal heeft gestaan zitten **bacteriën**. Dat zijn heel kleine organismen die het vochttransport verstoppen. Gebruik daarom schoon water met een temperatuur van 10

Bacterie

Houdbaarheidsmiddel

tot 15 graden Celsius met daarin eventueel een **houdbaarheidsmiddel**. Dit middel zorgt dat het water langer schoon blijft. Ook zitten er voedingsstoffen in waardoor de snijbloemen beter en langer bloeien.

- Schone stelen. Het gedeelte van de steel dat in het water komt mag geen blad hebben. Verwijder daarom het blad van dat gedeelte.

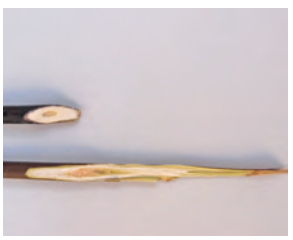
Ethyleen

- Schoon product. Beschadigde onderdelen geven **ethyleen** af. Dat gas versnelt de uitbloei. Zorg daarom dat er geen beschadigd blad of beschadigde bloemen aan een stengel zitten.
- Schoon gereedschap. Als je gereedschap (mes, snoeischaar) schoon is, kunnen er geen bacteriën overgebracht worden van oud snijmateriaal naar nieuw snijmateriaal.

Kruidachtig
Houtachtig
Takkenschaar

- Scherp gereedschap. De meeste snijmaterialen hebben **kruidachtige** stelen. Die snijd je af met een mes. **Houtachtige** stelen knip je af met een snoeischaar of, als ze erg dik zijn, met een **takkenschaar**.

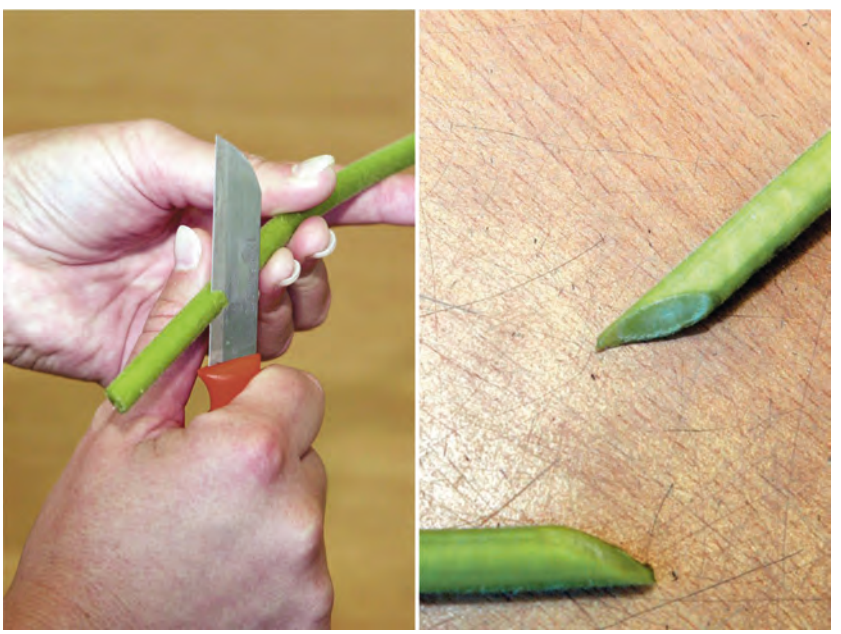
IN DE VIDEO VAN CHRYSAL ZIE JE HOE JE SNIJMATERIAAL VERZORGT.

Afb. 1.4 Een te groot snijvlak geeft meer beschadiging en brengt vervuiling hoger in de steel.

AFSNIJDEN VAN SNIJBLOEMEN

Snijbloemen snijd je af, omdat dan de vaatbundels weer geopend worden en ze water en eventuele voedingsstoffen goed opnemen. Dit is nodig voor een betere houdbaarheid en uitbloei. Je kunt snijbloemen afsnijden met een scherp mes of met een scherpe snoeischaar. Doe dit altijd in de eerste 5 centimeter vanaf de onderkant van de steel. Snijd in een hoek van 45 graden. Dat geeft het schoonste snijvlak en de minste beschadiging aan de steel. Hoe langer een snijbloem heeft droog gelegen, hoe verder de steel is ingedroogd en hoe moeilijker de snijbloem water opneemt.

Afb. 1.5 Zo snijdt je de steel van een snijbloem af: in een hoek van ongeveer 45 graden.

IN DE VIDEO 'VEILIG OMGAAN MET EEN MES' ZIE JE HOE JE SNIJBLOEMEN AFSNIJDT MET EEN MES.

HOUDBAARHEIDSMIDDELEN

Houdbaarheidsmiddelen zijn er in verschillende samenstellingen. Een kweker gebruikt een ander middel dan een bloemist of een klant. Een kweker geeft namelijk een voorbehandelingsmiddel aan de snijbloem. Dat is een middel waardoor de snijbloem zich kan blijven ontwikkelen na het afsnijden van zijn natuurlijke voedingsbron. Ook bevordert het middel de wateropname. Een bloemist gebruikt een middel dat de wateropname herstelt na transport en de bloemen in goede conditie houdt. Een klant gebruikt een middel dat voedingsstoffen en bacteriedodend middel bevat, dat zorgt voor een mooie en lange uitbloei van snijbloemen (snijbloemenvoedsel). Er is snijbloemenvoedsel voor verschillende snijbloemensoorten, zoals je kunt zien op de site van de grootste leverancier van houdbaarheidsmiddelen. Ieder middel bevat voor een bepaald type snijbloemen de hoeveelheid voedsel en bacteriedodend middel dat nodig is voor die soort om zich goed te ontwikkelen in de vaas.

Afb. 1.6 Fruit is schadelijk voor snijbloemen.

Sapstroom

UIT DE PRAKTIJK

SCHADELIJK VOOR SNIJBLOEMEN

Als snijbloemen in de zon staan, treedt er een te snelle verdamping op. De **sapstroom** kan dit niet bijhouden, waardoor de snijbloemen slap gaan hangen. Tocht veroorzaakt hetzelfde probleem. Rijpend fruit, zoals banaan en appel, stoot ethyleen uit. Hier kunnen snijbloemen niet tegen. Zorg in de winkel dat de bloemen niet in direct zonlicht, bij een warmtebron, op de tocht of in de buurt van rijpend fruit staan. Geef dit advies ook aan de klant.

Afb. 1.7 Het inklapmes is veilig en duurzaam in gebruik.

GEREEDSCHAP

Je kunt alleen goed, veilig en snel werken wanneer je gereedschap goed werkt. Slecht gereedschap beschadigt de materialen en veroorzaakt ook vaak ongelukken. Goed gereedschap is vaak duurder, maar gaat ook langer mee en is dus duurzamer. Gebruik een scherp mes met een goed handvat dat lekker in je hand ligt, bijvoorbeeld een inklapmes. Bij een goedkoop schilmesje kan het handvat makkelijk ombuigen en losschieten, met alle gevolgen van dien. Er zijn ook messen en snoeischaren voor linkshandigen.

Afb. 1.8 Een takkenschaar gebruik je voor dikke, houtachtige stelen, zoals van de magnolia.

BASISGEREEDSCHAP

Het basisgereedschap van een bloemist, groenstylist bestaat uit:

- een scherp mes, om bloemen en blad te snijden;
- een snoeischaar, om houten stelen te knippen;
- een takkenschaar, om dikke, houtachtige stelen te knippen;
- een scherpe tang, om ijzerdraad te knippen;
- een schaar, om touw of lintjes te knippen;
- een lijmpistool of koude lijm.

Afb. 1.9 Gereedschap in een bloemenwinkel

ONDERHOUD GEREEDSCHAP

Vies gereedschap kan bacteriën overdragen aan verse materialen. Het is daarom belangrijk dat je gereedschap schoon is. Gereedschap maak je schoon aan het eind van iedere dag of direct nadat je gewerkt hebt met vieze materialen. Berg je gereedschap netjes op op een daarvoor bestemde plek, dan ben je het ook nooit kwijt. Die plek moet schoon en droog zijn en het gereedschap moet makkelijk te pakken zijn. Het is handig om de bezem, stoffer en blik en de afvalbak vlak bij elkaar te zetten op een plek waar je ze gemakkelijk pakt. Al het gereedschap waaraan je je ergert, omdat het niet werkt, moet je direct vervangen. Ergernis levert stress op en vertraagt je werktempo.

DE VIDEO 'WERKEN MET EEN SNOEISCHAAR' GAAT OVER HET DOORKNIPPEN VAN TAKKEN MET EEN SNOEISCHAAR.

Afb. 1.10 Als gereedschap geen vaste plek heeft...

UIT DE PRAKTIJK

ERGERNIS VOORKOMEN

De tafel ligt vol met verse snijbloemen die Hanneke in het water wil zetten als er een klant binnenkomt. De klant wil een boeket door haar laten samenstellen en dat direct meenemen. Bij gebrek aan ruimte legt Hanneke die materialen op de snijbloemen waar ze mee bezig was. Ze heeft een snoeischaar nodig. Die ligt nu ergens onderop. Ze zoekt zich een ongeluk. Herkenbaar? Dit kun je oplossen door een bakje of bord bij je tafel te hebben of een gereedschapsschort aan te doen waar je het gereedschap direct in kunt stoppen wanneer je iets anders moet doen.

DE VIDEO 'WAT ER ALLEMAAL KOMT KIJKEN BIJ HET BINDEN VAN BLOEMEN' GAAT OVER HET BINDEN VAN BLOEMEN EN WAT ER ALLEMAAL BIJ KOMT KIJKEN. OOK HET MAKEN VAN EEN GOEDE EN NETTE PRESENTATIE KOMT AAN BOD.

VRAGEN

5. Welke 6 S'en gebruik je bij het verzorgen van snijmaterialen?

6. Wat doen bacteriën in niet-schoongemaakte vazen en gebruikt water met snijmateriaal?

7. Waarom snijd je snijmaterialen af voordat je ze in water zet?

A. Dan gaan de vaatbundels dicht.
B. Dan kunnen ze water en voedingsstoffen opnemen.
C. Dan passen ze beter in de vaas of emmer.

8. Wat is het nadeel van een goedkoop schilmesje?

1.4 VERKOOP

PRESENTEREN

FIFO

Het gaat uiteindelijk om de verkoop van producten. Producten die je presenteert in de winkel. Een belangrijk principe bij het presenteren is **FIFO**. FIFO staat voor: First In, First Out. Dat betekent dat wat er het eerst in de winkel komt, er ook weer het eerst uitgaat. Dus je verkoopt of verwerkt eerst de oudere producten en dan de nieuwe. Zeker voor levend materiaal is dit erg belangrijk, omdat de houdbaarheid beperkt is. Randassortiment als vazen,